

Пам'ять

ЧИ ВИСОХЛИ СЛЪОЗИ В ГОРОДНИЦІ,
ЧИ ЗАТИХ У ЯРОСЛАВИЧАХ СТОГІН?

ДО РІЧНИЦІ ТРАГЕДІЇ

Про трагічну долю села Малин, який був спалений фашистами влітку 1943 року, широко відомо не тільки в нашому районі. Та мало хто знає, що подібна трагедія спіткала й жителів багатьох інших сіл, зокрема Городниці і Ярославич. Мені тоді було лише дев'ять років, але й досі не можу забути той чорний грудневий день 1943 року, коли обірвалося життя моїх батьків, брата, багатьох родичів і сусідів - мирних і беззбройних селян з Ярославич. Пам'ять стукає в серце, боєм і гіркою стискає його, вкотре переносить до тих подій, які змінили долю, зробили її гіркою і сирітською...

А почалося все в один з листопадових днів 1943 року, коли в Ярославичі прибув загін німців. Ходили від хати до хати, вимагали своєчасної здачі поставок продовольства для вермахту. Люди у час воєнного лихоліття жили бідно, то не завжди мали змогу віддавати ту данину, якою обкладала селян окупаційна влада. От і виникла сутичка між німцями і вояками УПА, в якій загинув один окупант.

Це був тривожний знак, люди зрозуміли, що фашисти не простять жителям бунтівливого села. Тому стали готуватись до гіршого - влаштовували різні схованки, копали схрони. Та як не готувалися, а біда не обминула. Вранці 9 грудня, коли село ще спало, фашисти зайшли зі сторони лісу і почали свою криваву справу. Запалали хати, почулася стрілянина. Мій батько побачив, що з села до лісу втікають люди - пішки, возами. Він наказав матері, щоб забирала дітей і шукала порятунку в лісі.

До нас у цей час забігла сусідка Домка Кушнірук з сином Митькою, який був моїм ровесником. Разом з ними побігли до лісу я і моя сестра Марія. Та скоро ми зрозуміли, що вирватись з цього пекла буде нелегко - фашисти палили хати, не випускали з вогню людей, стріляли в тих, хто утікає. Кілька разів автоматні черги були випущені нам вслід. Страх і відчай загнав нас в чиюсь землянку, де і за-таїлися.

Зойк і крики розпочу лунали звідусіль. І яким був наш жах, коли побачили, що над землянкою стоїть німець і наводить на нас автомат. Усі, хто ховався тут, підняли руки і стали чекати найгіршого. Але сталося диво: солдат пильно дивився на переляканих на смерть дітей і дав знак рукою - сидіть тихо. Вже коли фашисти запалили будівлі цього господарства і пішли геть, ми тихенько вийшли зі схованки і під прикриттям диму кинулися до ря-

тівного лісу. Знайшли по слідах стежку до схрону, в якому переховувались кілька сімей, і там просиділи цілу ніч.

Кривавий ранок займався над селом, коли підійшли до своєї спаленої хати. І хоч ми з сестрою дивом врятувалися, та радість нашу не було кому розділити: сусіди витягали з попелища тіла наших батьків, брата. Вони були вбиті і спалені фашистами... Того чорного грудневого дня така ж лиха доля спіткала більше 30 наших односельчан, а майже половина села перетворилась в згарища.

Давно вже відродилися з руїн рідні Ярославичі, та війна залишила в моїй душі глибоку рану, яка ніколи не зарубцюється. І хоч минуло вже 57 років, та пам'ять знову і знову повертає мене до того чорного грудневого дня, який ніколи не забудеться...

Павло ЧИЖЕВСЬКИЙ,
уродженець
села Ярославичі.

